

1.2.6 SC6: přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny

R.14 sleduje ukládání uhlíku v půdě a biomase. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 2 275 163 ha (z plánovaných 2 456 659 ha), průběžného cíle bylo téměř dosaženo. Největší míru příspěvku má intervence 05.31 K naplňování tohoto indikátoru přispívá také intervence 16.70 AEKO – Zatravňování orné půdy a 18.70 AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů. Více je plnění popsáno v příloze č. 1.2.4. SC4.

R.18 byl zvolen pro intervence poskytující investiční podporu pro odvětví lesnictví. Ke konci FY 2024 bylo proplaceno 13 108 EUR (z plánovaných celkových 5 180 566), cílová hodnota nebyla dosažena ani v rámci dílčího příspěvku intervence 41.73 Zalesňování zemědělské půdy - založení porostu, je to především z důvodu, že je od roku 2023 žadateli preferováno spíše vstupovat do nové intervence 42.73 Zakládání agrolesnických systémů, která také podporuje výsadbu dřevin na zemědělské půdě, ale k trvalému vyjmutí půdy ze zemědělského půdního fondu a tímto je administrativně jednodušší.

R.22 byl zvolen pro intervence podporující závazky týkající se lepšího hospodaření s živinami. Ke konci FY 2014 bylo podpořeno 1 400 745 ha (z plánovaných 1 604 038). Největší míru příspěvku má intervence 05.31 (v FY započteno 1 389 tis. ha) – více v příloze č. 1.2.5 SC5. Nižší zájem, než byl předpokládán, jsme zaznamenali u intervence 20.70 AEKO – podpora biodiverzity na orné půdě konkrétně u titulu Druhově bohaté pokrytí o.p. (přijato cca o 14,5 tis. ha méně než bylo původně plánováno). Důvod nižšího příspěvku intervence 16.70 AEKO – zatravňování orné půdy je popsán výše u SC4 u indikátoru R.12. Dále se na výsledné hodnotě indikátoru podílí intervence 17.70 AEKO – meziplošiny s hodnotou 7 541 ha, kde byl zaznamenán snížený zájem o vstup do této intervence oproti plánovaným hodnotám o cca 43 tis. ha.

R.24 byl zvolen pro intervence podporující závazky vedoucí k udržitelnému používání pesticidů za účelem snížení jejich rizik a dopadů. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 902 500 ha, cílová hodnota (22,96 %), která je posuzována vůči celkové ploše z.p., byla dosažena a mírně překročena. Plošná environmentální opatření rozvoje venkova přispívají k naplňování tohoto indikátoru především intervencí 23.70 Ekologické zemědělství s hodnotou 565 010 ha. K ukazateli přispívá i 05.31 – více v příloze č. 1.2.5 SC 5.

R.27 sleduje výkonnost v oblasti životního prostředí nebo klimatu prostřednictvím investic do venkovských oblastí. Pro FY 2024 nebyla plánována pro tento indikátor žádná hodnota.

R.30 byl zvolen pro intervence podporující závazky na ochranu lesů a řízení ekosystémových služeb. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 21 086 ha lesů (z plánovaných 27 813), cílová hodnota (0,99 %) byla dosažena. K naplňování přispívá intervence 29.70 Lesnicko-environmentální platby – Biodiverzita, s plochou 17 416 ha z plánovaných 20 213 ha a intervence 30.70 Lesnicko-environmentální platby – Genofond s rozlohou 3 670 ha z plánovaných 7 500 ha.

R.31 byl zvolen pro intervence podporující závazky k zachování či obnově biologické rozmanitosti. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 790 892 ha (z plánovaných 1 079 420 ha). Cílové hodnoty nebylo dosaženo. Plánovaných hodnot se nepodařilo naplnit u intervence 18.70 AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů o cca 33 tis. ha, důvodem je meziroční pokles výměry trvalých travních porostů v LPIS v důsledku nově zavedených podmínek DZES

a ekoplátby v přímých platbách a povinností vyčlenit určité procento neprodukcčních ploch. Dále byl zaznamenán nižší zájem o intervenci 20.70 AEKO – podpora biodiverzity na o.p. konkrétně o titul Druhově bohaté pokrytí o.p., kde bylo přijato cca o 14,5 tis. méně ha než bylo plánováno. Dále je do tohoto indikátoru zahrnuta intervence 19.70 AEKO – Krajinotvorné sady s hodnotou 493 ha. K plnění indikátoru přispívá částečně i intervence 05.31, a to podmínkou hospodaření na travních porostech, kde je vyžadováno ponechání nepokosů na plochách (dílech půdních bloků) větších než 12 ha – této podmínce odpovídá téměř 6 tis. ha travních porostů. Nektarodárný úhor zaměřený na podporu hmyzu závislého na zdrojích pylu a nektaru byl v roce 2023 vyčleněn na ploše 19,7 tis. ha.

R.33 byl vybrán pro intervence podporující závazky týkající se sítě Natura 2000. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 197 847 ha plochy podpořených intervencí s příspěvkem vůči biodiverzitě lokalizovaných v oblastech sítě Natura 2000 (z plánovaných 207 436). Cílová hodnota (21,85 %) byla téměř dosažena. K naplňování tohoto indikátoru přispívá více intervencí, např. 05.31 Režimy pro klima a životní prostředí, 18.70 AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů anebo 29.70 Lesnicko-environmentální platby – biodiverzita s titulem zachování porostního typu hospodářského souboru.

R.34 byl vybrán pro intervence podporující závazky týkající se péče o krajinné prvky, včetně živých plotů a stromů. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 27 084 ha (plánováno 32 000). Plánované hodnoty pro rok 2024 bylo z velké části dosaženo, neboť výměra neprodukcčních ploch – krajinných prvků a ploch environmentálně cenných, které v krajině nesou ekologicko-stabilizační funkce specificky strukturované zemědělské půdy ČR. Jedná se o plochy identifikované v rámci přípravy SP SZP jako plochy zvyšující biologickou rozmanitost – přispívající ke SC 6. K podpoře bylo plánováno 32 tis. ha vyčleněných neprodukcčních ploch typu krajinný prvek nebo jeho část na orné půdě, plochy hnízdiště čejky chocholaté, plochy druhově bohatého pokrytí orné půdy, plochy ochranného pásu kolem evidovaného krajinného prvku, plochy ozeleněného kolejového řádku, ochranného pásu typu souvrať, ochranného pásu s půdoochrannými technologiemi, ochranného pásu dělicího, biopásu, ochranného pásu podél vody a nektarodárného úhoru. Nektarodárný úhor je zaměřen na podporu hmyzu závislého na zdrojích pylu a nektaru (včela medonosná, čmelák, samotářské včely) z kvetoucích rostlin. Zemědělsky intenzivně využívaná krajina je pro hmyz a další živočichy značně chudým prostředím, kvetoucí rostliny na většině území ČR chybí. Z cílové hodnoty 32 tis. ha těchto ploch bylo v roce 2023 podpořeno celkem 27 tis. ha.

Plochy identifikované ze strany ČR jako plochy přispívající k naplňování tohoto indikátoru vytvářejí potravní, migrační a areálové zóny pro volně žijící organismy, dominantně pro faunu a nižší organismy v rámci půdního bloku, včetně vytvoření vhodného půdního prostředí nacházející se pod touto plochou. Stejně tak např. plochy nektarodárných úhorů zvyšují spektrum druhů kvetoucích rostlin na zemědělské půdě. S ohledem na strukturu zemědělské krajiny a velikost dílů půdních bloků jsou všechny identifikované plochy plochami s ohledem na vytváření vyšší rozmanitosti identifikovány a vyhodnoceny jako cenné.

Pro rok 2024 došlo k významné úpravě podmínky splnění minimální výměry tzv. neprodukcčních ploch. Neprodukcčních ploch musí žadatel vyčlenit 5 % (orné půdy) pro plnění podmínek v rámci intervence 05.31, zároveň byl upraven váhový koeficient plochy meziplodin (z hodnoty 0,3 na 1), což v celkovém kontextu má dopad na vyčleněné plochy neprodukcčních ploch, které budou započteny do ukazatele R.34 pro FY 2025. Z ploch deklarovaných z žádostí roku 2024 lze očekávat nižší míru plnění (cca 17 tis. ha). Tuto skutečnost z pohledu řízení SP nešlo zcela ovlivnit, neboť ČR implementovala prováděcí nařízení Komise (EU) 2024/587

ze dne 12. února 2024 a v roce 2024 využila výjimky z podmínky plnění minimálního procentního podílu neprodukčních ploch z orné půdy. Ve snaze přispět k naplňování SC 6 zavádí ČR se 3. modifikací takové úpravy intervence 05.31, které pomohou přispět k zachování a vzniku krajinných prvků.

R.35 je přímo navázán na včelařské intervence. Ke konci FY 2024 bylo podpořeno 625 637 úlů (plánováno 520 500), cílová hodnota byla dosažena a překročena.